

مقاله پژوهشی

ارتباط احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان ورزشکار: بررسی نقش میانجی‌گری سرسختی تحصیلی

مهلا یزدانپور^۱، جعفر برقی مقدم^۲، حسام‌الدین میرصمدی^۳

۱. گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
۲. گروه تربیت‌بدنی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)
۳. گروه تربیت‌بدنی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۱/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۴/۱۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارتباط احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان ورزشکاران با نقش میانجی‌گری سرسختی تحصیلی اجرا گردید. روش پژوهش کاربردی از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان شرکت‌کننده در سی و ششمین دوره مسابقات ورزشی دانش‌آموزان کشور در شهر قم بود. گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و با استفاده از ابزار پرسشنامه بود. نتایج نشان داد احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار نمی‌گردد. نتایج همچنین نشان داد سرسختی تحصیلی نقش میانجی‌گری میان احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران را دارا است. با توجه به نتایج مشخص گردید موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار نیازمند بهبود سرسختی تحصیلی است. لذا متناسب‌سازی محیط ورزشی دانش‌آموزان جهت بهبود سرسختی تحصیلی آنان می‌تواند موفقیت تحصیلی را تسهیل نماید.

واژگان کلیدی: تعلق به مدرسه، موفقیت تحصیلی، سرسختی تحصیلی، ورزشکاران.

1. Email: mahlayazdanpour2019@gmail.com

2. Email: barghi@iaut.ac.ir

3. Email: hesammirsamadi69@gmail.com

مقدمه

از آنجایی که دانش‌آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور، در دستیابی به اهداف نظام آموزشی کشور نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند، توجه به این قشر از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی جامعه را موجب می‌گردد (بلوچی، مغربی، و محمدی، ۲۰۱۶). یکی از اساسی‌ترین نیازهای انسان، نیاز به موفقیت است که بهترین انگیزه برای فعالیت است. موفقیت در تمامی ابعاد زندگی انسان مهم و ضروری است (درویش پور، رحمان پور و نیسر، ۲۰۱۴). یکی از ابعاد پیشرفت در آموزش و پرورش، پیشرفت تحصیلی است که مفهوم آن معلومات یا مهارت‌های اکتسابی عمومی یا خصوصی در موضوع درسی است که معمولاً به وسیله آزمایش‌ها یا نشانه‌ها یا هر دو که معلمان برای دانش‌آموزان وضع می‌کنند، اندازه‌گیری می‌شود (بنر، بوئل و سادلر، ۲۰۱۶). موفقیت تحصیل به این معنی است که افراد در زمینه درس و تحصیل به اهدافی که خود تعیین کرده‌اند و یا از آنان انتظار می‌رود، دست یابند. موفقیت تحصیلی رسیدن به اهداف تعریف شده‌ای است که هر فرد در ذهن خود دارد (تارابینی، کوران، مونتر و پارسریسا، ۲۰۱۸).

موفقیت تحصیلی، یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی نظام آموزش است و تمام کوشش‌ها و کشش‌های این نظام، در واقع برای جامه عمل پوشاندن به این امر است. به عبارتی، جامعه و به طور ویژه آموزش عالی نسبت به سرنوشت فرد، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز وی و جایگاه او در جامعه، علاقمند و نگران است و انتظار دارد فرد در جوانی گوناگون اعم از ابعاد شناختی و

کسب مهارت و توانایی و نیز ابعاد شخصیتی، عاطفی و رفتاری آن چنان که باید، پیشرفت و تعالی یابد (گولارت و بدی، ۲۰۱۷). عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی چند بعدی است که تقریباً به رشد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، شناختی و عاطفی دانشجویان بستگی دارد. بسیاری از محققان بر تأثیر توانایی‌های ذهنی و شناختی بر پیشرفت تحصیلی تأکید دارند اما باید دانست تنها توانایی‌های ذهنی عامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی نیست، بلکه عوامل دیگری تأثیر دارند (درویش پور و همکاران، ۲۰۱۴).

اهمیت موفقیت تحصیلی در میان افراد سبب گردیده است تا امروزه تلاش‌هایی جهت بهبود آن ایجاد گردد. سیمس و کولی^۴ (۲۰۱۹)، بنر و همکاران (۲۰۱۶) و اوکونر، بوتچر و تیتاس^۵ (۲۰۱۹) در پژوهش‌های به اهمیت پژوهش در حوزه موفقیت تحصیلی اشاره لازم داشته‌اند. در مسیر بهبود موفقیت تحصیلی بودن شک برخی شرایط و متغیرها می‌تواند به عنوان نیروهای ارتقادهنده موفقیت تحصیلی و یا نیروهای مانع جهت بهبود موفقیت تحصیلی وجود داشته باشند. این مساله بازگوکننده این مهم است که همواره در محیط‌های مختلف و در میان گروه‌های مختلف می‌بایستی عوامل و متغیرهایی که سبب بهبود موفقیت تحصیلی می‌شوند را شناسایی نمود (کوفمان، ۲۰۱۵).

یکی از مسائلی که امروزه دانش‌آموزان و عملکرد آنان را تحت شعاع قرار داده است، احساس تعلق به مدرسه است (ون، ولترز و مولر، ۲۰۱۸). تعریف و توصیف احساس تعلق به مدرسه، نیازمند آگاهی در خصوص احساس تعلق اجتماعی است. انسان طبیعتاً مخلوقی اجتماعی است و از این لحاظ تثبیت شده است، نه اینکه از روی عادت، اجتماعی شده باشد، پس نمی‌تواند در

4. Sims & Coley
5. O'Connor, Butcher & Titus
6. Kauffman
7. Won Wolters & Mueller

1. Benner, Boyle & Sadler
2. Tarabini, Curran, Montes & Parcerisa
3. Goulart & Bedi

است (اسماعیلی فر و همکاران، ۲۰۱۵). احساس تعلق در درجه نخست به معنای خاص و متمایز بودن، ثابت و پایدار ماندن، تداوم داشتن و به جمع تعلق داشتن است. به عبارت روشن تر، انسان‌ها با احساس تعلق به جمع داشتن امنیت و آرامش لازم را برای زندگی کسب می‌کند (شفایی و کلانتری، ۲۰۱۶). احساس تعلق به مدرسه به عنوان اعمالی که باعث سازگار شدن دانش آموز در انجام یک فعالیت یا مکان خاص می‌شود و به دنبال آن احساس وابستگی به افراد، موضوعات و محیط‌های مختلف را در پی دارد تعریف شده است. این اعمال باعث افزایش احساس راحتی، خوب بودن و کاهش اضطراب دانش‌آموز می‌شود (گومادام و همکاران، ۲۰۱۶).

احساس تعلق زمینه ساز تصمیم‌گیری‌های فرد درباره تنظیم ارتباط خود با محیط و یا امر خاصی است. همچنین تعلق زمینه‌های همکاری و مشارکت در تحولات اجتماعی را فراهم می‌آورد. بنابراین احساس تعلق تنطه فرایندی است که طی آن فرد نسبت به مکان، شی، و یا امری احساس تعهد و مسئولیت پیدا می‌کند، به نوعی که موجب احساس مثبت نسبت به محیط و یا امر مورد نظر می‌شود (ارسلان، ۲۰۱۸).

در پژوهش‌های مختلفی به بررسی احساس تعلق به مدرسه و کارکردهای آن در میان دانش‌آموزان پرداخته شده است. ما^۳ (۲۰۰۳) اشاره داشت احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود دستیابی به اهداف آموزشی می‌گردد. سانچز، کولون و اسپارزا^۴ (۲۰۰۵) در پژوهش خود اشاره داشتند احساس تعلق به مدرسه باعث تنظیم برخی رفتارهای نوجوانان می‌گردد. هاتچل و مارکس^۵ (۲۰۱۸) و همچنین ناپولی، مارسگلیا و کولیس^۶ (۲۰۰۳) نیز مشخص نمودند با بهبود احساس تعلق به مدرسه

حالت جدا از بستر اجتماعی شناخته شود. ما در خانواده و جامعه به دنبال جایگاهی هستیم تا نیازهای اساسی خود را به امنیت، پذیرش، و شایستگی ارضا کنیم (شفایی و کلانتری، ۲۰۱۶). تعلق اجتماعی ظاهراً یک مفهوم واحد نیست بلکه مجموعه‌ای از احساسات و رفتارهاست که اکتسابی بوده و در کودکی تحت تأثیر تربیت خانوادگی و آموزش‌های والدین قرار دارد. از طریق بررسی چگونگی برخورد فرد با دیگران و نوع عضویت فرد در جامعه می‌توان شخصیت فرد را ارزشیابی کرد. تعلق اجتماعی در نوع احساسات ما نسبت به دیگران و روابط با آنها تأثیر بسزایی دارد و بشاشیت و جذابیت ما تا حد زیادی از همین تعلق اجتماعی متأثر است (اسماعیلی فر، یزدی و نجات‌آذر ۲۰۱۵).

رشد و پرورش تعلق اجتماعی، باعث افزایش عزت‌نفس، سازگاری با محیط بیرونی، داشتن ارتباط سازنده با دیگران، عضویت فعال در گروه‌های اجتماعی، افزایش آگاهی، قبول مسئولیت شخصی، رفتار مبتنی بر طیب خاطر و داشتن علاقه و صمیمیت در رابطه با دیگران می‌شود، که اینها خود بر سلامت روانی دلالت دارند (گومادام، پیتمن و لاف، ۲۰۱۶). دانش‌آموزان در شرایطی که خود را با مدرسه بیگانه بدانند، هر چند در مدرسه حضور داشته باشند و درس بخوانند و از حقوق خود قانونی برخوردار باشند، اما با تعاریف اجتماعی دانش‌آموزان تلقی نمی‌شوند (موقا، داودی و فیبرلانگ، ۲۰۱۸). دانش‌آموزی از دیدگاه اجتماعی زمانی تحقق می‌یابد که دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و زیرساخت‌های آن احساس تعلق کنند و در توسعه مدرسه شرکت جوید. قضاوت درباره احساس مسئولیت و مشارکت اعضای مدرسه در توسعه برنامه‌های مدرسه، فعالیت‌های فوق برنامه با ارزیابی و اندازه‌گیری شاخص احساس تعلق به مدرسه قابل تبیین و تحقق

4. Sánchez Colón & Esparza
5. Hatchel & Marx
6. Napoli Marsiglia & Kulis

1. Gummadam Pittman & Ioffe
2. Moffa Dowdy & Furlong
3. Ma

دستیابی به این موفقیت گسترش یابد (زغیبی و همکاران، ۲۰۱۴).

دستیابی به موفقیت‌های تحصیلی هدف نهایی هر دانش‌آموزی می‌باشد. در این بین برخی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان ورزشکار به علت حضور در میادین ورزشی، نیاز مبرم و بیشتری جهت موفقیت تحصیلی دارند. از طرفی بررسی متغیرهای درگیر با موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار سبب می‌گردد تا بتوان برنامه ریزی مناسبی جهت ارتقاء و گسترش عملکرد تحصیلی آنان را داشت. از طرفی خلأ پژوهش‌ها در خصوص ارتباط برخی متغیرها با موفقیت تحصیلی در میان دانش‌آموزان ورزشکار سبب گردیده است تا عملاً مسیر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار، شکل یکسانی داشته باشد. این در حالی است که دانش‌آموزان ورزشکار به علت تأثیرات محسوس محیط ورزش بر آنان از نظر جسمانی، ذهنی، روانی و حتی برخی مسائل شخصی متفاوت از دانش‌آموزان غیرورزشکار باشند. سولیار، کوفمان، فیتزمان‌هریس، پری و روس^۵ (۲۰۱۹) و همچنین شانون^۶ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش‌های خود مشخص نمودند دانش‌آموزان ورزشکار به علت برخورداری از تفاوت‌های عمیق از دانش‌آموزان غیرورزشکار، نیازمند پژوهش‌های جامع و تخصصی هستند. به نظر می‌رسد خلأ پژوهشی موجود در این حوزه سبب شده است تا عملاً ضرورت و دغدغه‌ای در خصوص بهبود موفقیت تحصیلی در میان دانش‌آموزان ورزشکاران ایجاد نشود.

از طرفی پی‌بردن به نقش احساس تعلق به مدرسه و سرسختی تحصیلی بر موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان ورزشکاران سبب می‌گردد تا برنامه‌ریزی

در میان دانش‌آموزان می‌توان بسیاری از رفتارهای منفی از جمله مصرف دارو، در میان آنان را کنترل نماید. ژی و ژیانو^۱ (۲۰۱۸) نیز مشخص نمودند احساس تعلق به مدرسه سبب کاهش میزان فرسودگی تحصیلی می‌گردد.

ون، ولترز و مولر^۲ (۲۰۱۸) در پژوهش خود مشخص نمودند احساس تعلق به مدرسه ضمن بهبود یادگیری سبب ارتقاء عملکرد دانش‌آموزان می‌گردد. بورکی^۳ و همکاران (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود پی‌بردند که احساس تعلق به مدرسه بر میزان موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر گذار است اما در این بین برخی متغیرها جهت تقویت این ارتباط وجود دارد. این مسأله بازگوکننده این مهم است که احساس تعلق به مدرسه در صورتی که برخی شرایط و ویژگی‌ها وجود داشته باشد سبب بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان خواهد شد. عبدالهی و نولتمیر^۴ (۲۰۱۶) در پژوهش خود مشخص نمودند سرسختی تحصیلی از جمله مسائل مهم است که سبب تسهیل نقش احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد.

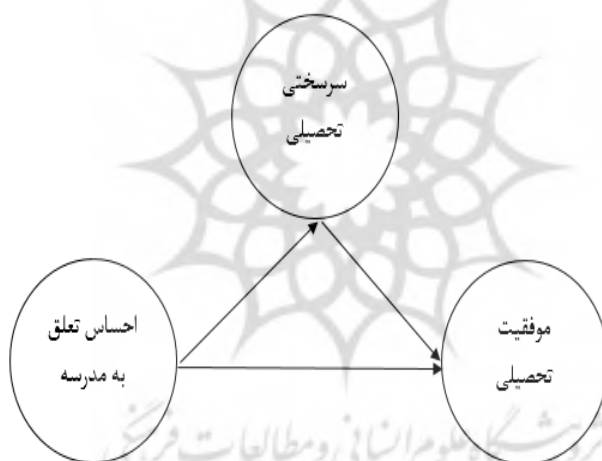
سرسختی یکی از عناصر شخصیت است که همه افراد به درجاتی از آن برخوردارند و همچون سایر صفات شخصیتی همواره در تغییر و تحول است. سرسختی تحصیلی را به عنوان یک چارچوبی برای فهم اینکه چگونه دانش‌آموزان می‌توانند به چالش‌های تحصیلی واکنش نشان دهند، تعریف کرده‌اند (قلی‌نژاد، ۲۰۱۷). سرسختی تحصیلی نقش مهم و اساسی در مسیر بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارد. سرسختی تحصیلی سبب می‌گردد تا برخی انگیزش‌های مدنظر جهت ارتقاء عملکرد تحصیلی در میان دانش‌آموزان افزایش یابد و همچنین تلاش‌های دانش‌آموزان جهت

5. Soulliard, Kauffman, Fitterman-Harris, Perry & Ross
6. Shannon

1. Xie & Xiao
2. Won Wolters & Mueller
3. Burke
4. Abdollahi & Noltemeyer

مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد. به نظر می‌رسد پی‌بردن به نقش سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار در مسیر بهبود تأثیر احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان سبب می‌گردد تا اهمیت متناسب‌سازی محیط‌های ورزشی جهت ارتقاء ویژگی‌های دانش‌آموزان در خصوص سرسختی تحصیلی را نمایان سازد. همچنین اثبات این مدل سبب خواهد شد تا نقش ورزش در بهبود موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان تقویت شود و به عبارتی کمک نماید تا خانواده‌ها با انگیزش و رغبت بیشتری، فرزندان خود را در محیط‌های ورزشی قرار دهند.

مناسبی جهت بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار از سوی خود آنان، والدین و دبیران انجام گیرد. این مسأله سبب گردیده است تا پژوهش حاضر با هدف ارتباط احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان ورزشکاران با نقش میانجی‌گری سرسختی تحصیلی سعی در پاسخگویی به این سوال داشته باشد که آیا سرسختی تحصیلی نقش میانجی‌گری بر ارتباط بین احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان ورزشکاران دارد؟ برای پاسخ به سوال پژوهش حاضر از مدل پژوهش عبدالهی و نولتمیر (۲۰۱۶) استفاده شد. شکل شماره ۱،

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

جدول حجم نمونه مورگان تعداد ۳۲۲ نفر به عنوان نمونه پژوهش مشخص گردیدند. برای پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های پژوهش، محققان پس از کسب مجوزهای لازم با حضور در مکان برگزاری این مسابقات، به پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های پژوهش پرداختند.

روش‌شناسی پژوهش

روش این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان شرکت‌کننده در سی و ششمین دوره مسابقات ورزشی دانش‌آموزان کشور در شهر قم بود. تعداد آنان بر اساس گزارش‌های حاصله ۲۰۰۰ نفر بود. بر حسب

ابزار

اطلاعات فردی شرکت‌کننده‌ها با استفاده از یک فرم محقق‌ساخته متشکل از دو سوال بسته پاسخ برای تعیین سن و سابقه ورزشی گردآوری شد.

به منظور بررسی موفقیت تحصیلی از پرسشنامه موفقیت تحصیلی ولز^۱ (۲۰۱۰) استفاده گردید. این پرسشنامه دارای ۳۹ سوال است که سوالات آن ۱۰ مؤلفه هارت‌های آکادمیک عمومی، کارآمدی مربی، تصمیم‌گیری شغلی، انگیزه خارجی برای آینده، اعتماد، تطابق شخصی، خود-تنظیمی، اجتماعی شدن، انگیزه درونی یا علاقه مندی و فقدان اضطراب را مورد سنجش قرار می‌دهد. پاسخ‌های این مقیاس روی پیوستار پنج درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) نمره‌دهی می‌شود. میزان پایایی این پرسشنامه میزان ۰/۸۷ گزارش شد (ولز، ۲۰۱۰).

برای اندازه‌گیری احساس تعلق به مدرسه از پرسشنامه گودینو^۲ (۱۹۹۳) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۸ سوال است. پاسخ‌های این مقیاس روی پیوستار پنجم درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) نمره‌دهی می‌شود. میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۸ گزارش گردیده بود (گودینو، ۱۹۹۳).

برای اندازه‌گیری سرسختی تحصیلی از پرسشنامه بنیشک^۳ و همکاران (۲۰۰۵) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۸ سوال است. پاسخ‌های این مقیاس روی پیوستار چهارم درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۴ (کاملاً موافقم) نمره‌دهی می‌شود. میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۶ گزارش گردیده بود (بنیشک و همکاران، ۲۰۰۵).

شیوه گردآوری داده‌ها

پس از پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های پژوهش، تعداد ۲۹۵ پرسشنامه جمع‌آوری و مورد تحلیل قرار گرفت. گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و با استفاده از ابزار پرسشنامه بود.

روش پردازش داده‌ها

به منظور بررسی این عوامل در بخش کمی از معادلات ساختاری انجام گردید. از این رو ابتدا از آزمون کولموگراف اسمیرنوف به بررسی وضعیت طبیعی بودن توزیع داده‌های پژوهش پرداخته شد. نتایج آزمون فوق نشان داد سطح معناداری در تمامی عوامل پایین از ۰/۰۵ بود. این خود نشان‌دهنده غیرطبیعی بودن داده‌های پژوهش است و بدین منظور جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آمار ناپارامتریک استفاده گردید. لازم به توضیح است به منظور ارزیابی مدل‌های اندازه‌گیری با رویکرد واریانس محور از معیارها و شاخص‌های مختلفی استفاده می‌شود که بعضاً با شاخص‌های سایر بسته‌های آماری متفاوت است. برازش مدل در اسمارت پی. ال. اس. در سه سطح معیارهای ارزیابی مدل‌های بیرونی، معیارهای ارزیابی ساختاری و معیارهای ارزیابی کلیت مدل بررسی می‌گردد. در معیارهای ارزیابی مدل‌های بیرونی از دو شاخص اعتبار شامل "میانگین واریانس استخراج شده"^۴ و "نسبت خصیصه متفاوت-خصیصه یکسان"^۵ و نیز اعتماد اندازه‌گیری شامل "ضریب آلفای کرونباخ"^۶ و "ضریب قابلیت اعتماد ترکیبی"^۷ بهره گرفته می‌شود. سطوح قابل قبول برای میانگین واریانس استخراج شده مقادیر بزرگتر از ۰/۵، برای نسبت خصیصه متفاوت-خصیصه یکسان مقادیر کوچکتر از ۱، برای ضریب

1. Welles
2. Goodenow
3. Benishek
4. Average Variance Extracted

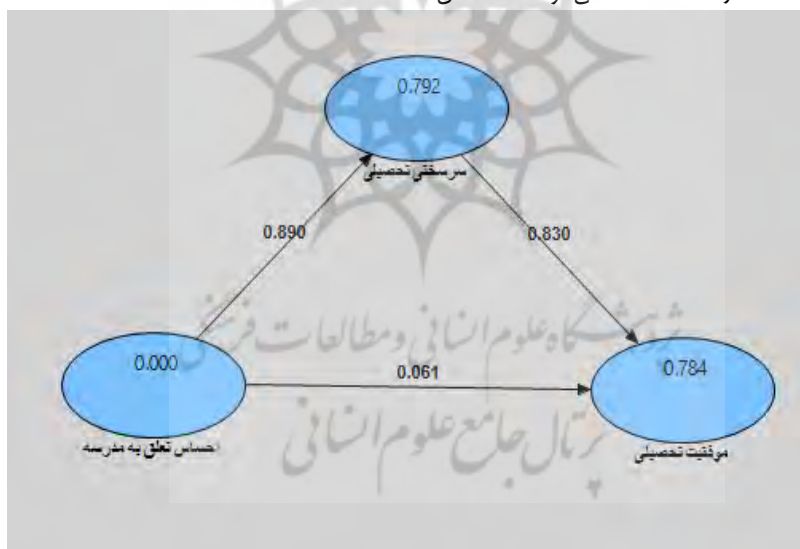
5. Hetrotrait-Monorait Ratio
6. Cronbach's Alpha
7. Composite Reliability

می‌کند تا چه اندازه داده‌های تجربی با مدل نظری پژوهش برازش دارد. این ضریب بین صفر تا ۱ تغییر می‌کند و دامنه قابل قبول برای این شاخص مقادیر کوچکتر از ۰/۰۸ است. در پژوهش حاضر از معیارهای فوق‌الذکر برای تحلیل‌ها بهره گرفته شد.

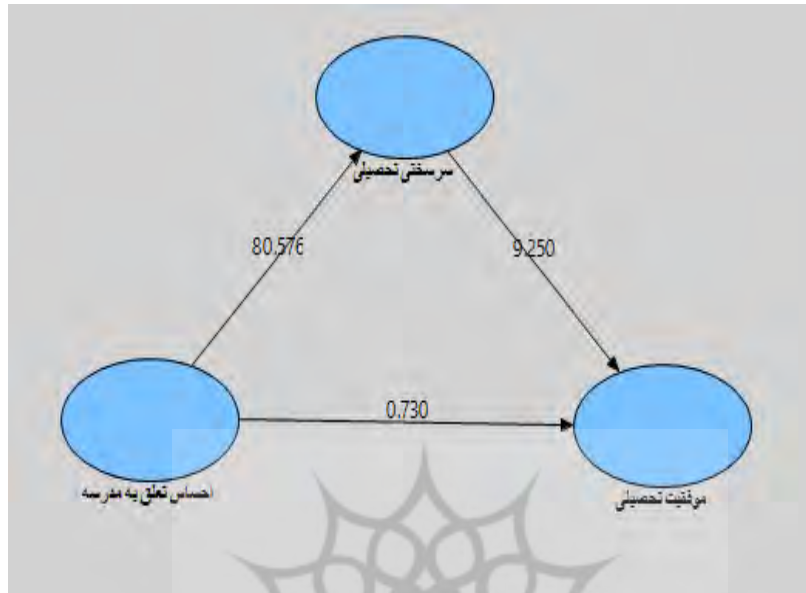
یافته‌ها

میانگین سنی نمونه‌های پژوهش ۱۶/۴ سال بودند. همچنین میانگین سابقه ورزشی نمونه‌های پژوهش ۱۰/۹ سال بود. در جهت بررسی و ارزیابی مدل پژوهش، از آزمون معادلات ساختاری استفاده گردید. شکل شماره ۱ و ۲ مدل ساختاری و اندازه‌گیری مربوط به عوامل را به نمایش گذاشته است.

آلفای کرونباخ مقادیر بزرگتر از ۰/۷ و برای ضریب قابلیت اعتماد ترکیبی مقادیر بزرگتر از ۰/۷ است. معیارهای ارزیابی ساختاری شامل دو شاخص ضریب رگرسیون و ضریب تعیین هستند که ضریب رگرسیون میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته است که دامنه آن بین ۱- تا ۱ بوده و مقدار آزمون معناداری آن در سطح اطمینان ۹۵ درصد باید بزرگتر از مقدار بحرانی ۱/۹۶ باشد. ضریب تعیین معیار اساسی ارزیابی متغیرهای مکنون درون‌زای مدل مسیر، است که بیان‌گر درصد تغییرات تبیین شده متغیر وابسته براساس متغیر مستقل است. هاینر و همکاران (۲۰۱۷) مقادیر ۰/۲۵، ۰/۵ و ۰/۷۵ از ضریب تعیین را به ترتیب، ضعیف، متوسط و قابل توجه توصیف کردند. در ارزیابی کلیت مدل از معیار "ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده استاندارد شده" استفاده می‌شود که مشخص

شکل ۱- مدل اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

شکل ۲- ضرایب معناداری تی متغیرهای پژوهش

جدول ۱- میزان آماره تی و تأثیر متغیرهای پژوهش

روابط	تی	تأثیر	وضعیت
احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی	۰/۷۳۰	۰/۰۶۱	رد
احساس تعلق به مدرسه بر سرسختی تحصیلی	۸۰/۵۷۶	۰/۸۹۰	تایید
سرسختی تحصیلی بر موفقیت تحصیلی	۹/۲۵۰	۰/۸۳۰	تایید

وجود تأثیر معنادار احساس تعلق به مدرسه بر سرسختی تحصیلی و همچنین تأثیر سرسختی تحصیلی بر موفقیت تحصیلی می‌توان چنین اعلام داشت که سرسختی تحصیلی نقش میانجی‌گری میان احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران را دارا است. به منظور برآزش مدل از معیارهای مختلفی از جمله پایایی ترکیبی، روایی همگرا و روایی واگرا، شاخص خوب

نتایج پژوهش نشان داد احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران تأثیر معناداری ندارد. این در حالی بود که احساس تعلق به مدرسه بر سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران تأثیر معناداری به میزان ۰/۸۹۰ داشت. همچنین سرسختی تحصیلی تأثیر معناداری بر میزان موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار به میزان ۰/۸۳۰ دارد. با توجه به عدم تأثیر احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی و از طرفی

بودن نیکویی؛ شاخص افزونگی^۲ و شاخص استون-گیسر^۳ مورد بررسی و تایید قرار گرفت. جدول شماره ۲، برخی شاخص‌های منتخب در جهت برازش مدل را به نمایش گذاشته است.

جدول ۲- شاخص‌های برازش مدل پژوهش

متغیرها شاخص‌های برازش	موفقیت تحصیلی	سرسختی تحصیلی	احساس تعلق به مدرسه
پایایی ترکیبی	۰/۵۲۱	۰/۴۱۷	۰/۶۲۸
روایی همگرا	۰/۵۲۹	۰/۵۷۴	۰/۶۵۲
ضریب تعیین	۰/۷۸۴	۰/۷۹۲	-
خوب بودن نیکویی	۰/۶۲۱	۰/۵۹۸	۰/۶۳۹

آموزشی می‌گردد. سانچز، کولون و اسپارزا (۲۰۰۵) در پژوهش خود اشاره داشتند احساس تعلق به مدرسه تنظیم برخی رفتارهای نوجوانان می‌گردد. هاتچل و مارکس (۲۰۱۸) و همچنین ناپولی، مارسگلیا و کولیس (۲۰۰۳) نیز مشخص نمودند با بهبود احساس تعلق به مدرسه در میان دانش‌آموزان می‌توان بسیاری از رفتارهای منفی از جمله مصرف دارو، در میان آنان را کنترل نماید. ژئی و ژیانو (۲۰۱۸) نیز مشخص نمودند احساس تعلق به مدرسه سبب کاهش میزان فرسودگی تحصیلی می‌گردد. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های ما (۲۰۰۳)، سانچز، کولون و اسپارزا (۲۰۰۵)، هاتچل و مارکس (۲۰۱۸)، ناپولی، مارسگلیا و کولیس (۲۰۰۳) و ژئی و ژیانو (۲۰۱۸) ناهمخوان است. به نظر می‌رسد دانش‌آموزان ورزشکاران به علت وجود مشغله‌های ورزشی زیاد، نیازمند نیروهای انگیزشی و پشتیبان مناسب جهت بهبود موفقیت تحصیلی هستند. این مسأله سبب گردیده است تا احساس تعلق به مدرسه نتواند به تنهایی سبب بهبود موفقیت تحصیلی آنان گردد و در این بین برخی مسائل از جمله سرسختی

مطابق با شاخص‌های منتخب گزارش شده و سایر شاخص‌ها از جمله روایی واگرا با روش فورنل و لارکر، مشخص گردید مدل پژوهش حاضر از برازش مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران نمی‌گردد. احساس تعلق به مدرسه اگرچه نقش مهمی در برخی ابعاد تحصیلی دانش‌آموزان دارد اما در میان دانش‌آموزان ورزشکار نتوانسته سبب بهبود موفقیت تحصیلی آنان گردد. این مسأله نشان‌دهنده این مهم بود که احساس تعلق به مدرسه دارای ویژگی‌های انگیزشی مناسب در میان دانش‌آموزان ورزشکار جهت بهبود موفقیت تحصیلی آنان نیست. این در حالی است که پژوهش‌های مختلفی اشاره داشتند که احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد. ما (۲۰۰۳) اشاره داشت که احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود دستیابی به اهداف

تحصیلی نقش موثری را ایفا نماید. این مسأله بازگوکننده این مهم است که دانش‌آموزان ورزشکاران نیازمند برخورداری از برخی شرایط انگیزشی و حمایتی جهت جذب در فعالیتهای مدرسه می‌باشند (سولیار و همکاران، ۲۰۱۹). این مسأله نشان می‌دهد عدم توجه به برخی شرایط جوی و انگیزشی دانش‌آموزان ورزشکار، سبب می‌گردد تا آنان در فعالیتهای مدرسه به صورت مناسب و استاندارد جذب نگردند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکاران می‌شود. احساس تعلق به مدرسه در صورتی که در میان دانش‌آموزان ایجاد گردد سبب می‌گردد تا آنان جذب در فعالیتهای مدرسه گردند و این مسأله منجر به بهبود سرسختی تحصیلی آنان می‌گردد. عبدالهی و نولتمیر (۲۰۱۶) در پژوهش خود مشخص نمودند احساس تعلق به مدرسه سبب بهبود سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد. به نظر می‌رسد که احساس تعلق به مدرسه سبب می‌گردد تا دانش‌آموزان ورزشکار به صورت مناسبی جذب محیط مدرسه گردند و در کنار انجام تمرینات و مسابقات خود با انگیزش بیشتری در محیطهای مربوط به مدرسه حضور یابند. در نتیجه احساس تعلق به مدرسه سبب می‌گردد تا دانش‌آموزان ورزشکار از سطح مطلوب‌تری از سرسختی تحصیلی برخوردار باشند. در جهت سرسختی تحصیلی در میان افراد نیاز به وجود انگیزش کافی جهت تحصیل و حضور در مدرسه است که در این بین احساس تعلق به مدرسه توانسته است تا ضمن ایجاد بستر مناسب برای توسعه سرسختی تحصیلی به ارتقا آن در میان دانش‌آموزان ورزشکار منجر گردد. از طرفی عبدالهی و نولتمیر (۲۰۱۶) مشخص نمودند سرسختی تحصیلی نیازمند برخورداری از شرایط انگیزشی مناسب است که در این بین، احساس تعلق به مدرسه به واسطه ایجاد این شرایط انگیزشی سبب بهبود سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد.

سرسختی تحصیلی از جمله مسائل مهمی است که سبب تسهیل نقش احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد. عبدالهی و نولتمیر (۲۰۱۶) در پژوهش خود مشخص نمودند که سرسختی تحصیلی نقش میانجی‌گری بر تسهیل نقش احساس تعلق به مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارد. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های عبدالهی و نولتمیر (۲۰۱۶) همخوان است. به نظر می‌رسد سرسختی تحصیلی به عنوان یک متغیر مهم سبب می‌گردد تا برخی جنبه‌های شخصیتی افراد را تحت شعاع قرار دهد و آنان را جهت حضور و تلاش در مدرسه ترغیب نماید. به عبارتی احساس تعلق به مدرسه تنها سبب بهبود حضور و کیفیت حضور دانش‌آموزان در مدارس می‌گردد و در تکمیل آن سرسختی تحصیلی سبب می‌گردد تا دانش‌آموزان ورزشکار در زمان‌های مواجهه با مشکلات به صورت مناسبی مشکلات خود را رفع و شرایط را جهت موفقیت تحصیلی هموار نمایند. به عبارتی دانش‌آموزان ورزشکار به علت حضور در مسابقات و میادین ورزشی و همچنین با توجه به برد و باخت‌های احتمالی آنان و همچنین برخی مشکلات مالی و جسمانی موجود در ورزش، انگیزش زیادی جهت حضور در مدارس نداشته باشند. در این بین سرسختی تحصیلی با ایجاد انگیزش برای دانش‌آموزان سبب می‌گردد تا آنان مشکلات موجود را به صورت مناسب‌تری رفع نمایند.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا با آموزش به دانش‌آموزان ورزشکار در جهت مدیریت و کنترل مشکلات جهت رفع چالش‌های تحصیلی ضمن بهبود سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان، سبب افزایش میزان موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار گردد. همچنین با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا با برگزاری کلاس‌های مشاوره‌ای برای ورزشکاران به بیان اهمیت و ضرورت حضور آنان در

سبب می‌گردد تا دانش‌آموزان ورزشکار از بستر مناسبی جهت ارتقا موفقیت تحصیلی برخوردار باشند. این مسأله نشان می‌دهد سرسختی تحصیلی به عنوان یک مهم می‌بایستی در مدارس و به خصوص در میان دانش‌آموزان ورزشکار مورد توجه قرار گیرد. وجود مشکلات عمده دانش‌آموزان ورزشکار سبب گردیده تا سرسختی تحصیلی از نقش مهمی در مسیر بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان برخوردار باشد.

محیط‌های مدرسه پرداخت تا بدین وسیله ضمن بهبود سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان، سبب افزایش میزان موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ورزشکار گردد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد مسیر موفقیت تحصیلی در میان دانش‌آموزان ورزشکار نیازمند برخورداری از احساس تعلق به مدرسه و سرسختی تحصیلی آنان دارد. اثرات تعاملی احساس تعلق به مدرسه و سرسختی تحصیلی

منابع

1. Abdollahi, A., & Noltemeyer, A. (2018). Academic hardiness: Mediator between sense of belonging to school and academic achievement?. *The journal of educational research*, 111(3), 345-351.
2. Arslan, G. (2018). Exploring the Association between School Belonging and Emotional Health among Adolescents. *International Journal of Educational Psychology*, 7(1), 21-41.
3. Baluchi, M., Maghrebi Sinaki, H., Mohammadi, Z. (2016). The effect of self-efficacy beliefs on student achievement and academic achievement, *Fifth International Conference on Psychology and Social Sciences, Tehran, Mehr Ishraq Congregations*. 1-13.
4. Benishek, L. A., Feldman, J. M., Shipon, R. W., Mecham, S. D., & Lopez, F. G. (2005). Development and evaluation of the revised academic hardiness scale. *Journal of Career Assessment*, 13(1), 59-76.
5. Benner, A. D., Boyle, A. E., & Sadler, S. (2016). Parental involvement and adolescents' educational success: The roles of prior achievement and socioeconomic status. *Journal of youth and adolescence*, 45(6), 1053-1064.
6. Burke, T. J., Segrin, C., & Farris, K. L. (2018). Young adult and parent perceptions of facilitation: Associations with overparenting, family functioning, and student adjustment. *Journal of Family Communication*, 18(3), 233-247.
7. Darvishpour, R., Darvishpour, K., Rahmanpour, H., Nisar, A. (2014). The role of counseling and planning in students' academic achievement, *the first national congress of education and psychology*, Marvdasht, the young innovator android makers company. 1-8.
8. Esmaili Far, M., Yazdi, M., Nejad Azari, K. (2015). The Effect of the Reverse Classroom Approach on Students' Attitude towards Primary School Students, *National Conference on Arts Studies and Humanities Research, Tehran, Shahab Knowledge Management Institute*. 1-8.
9. Golaynezhad, M. (2017). Study of the relationship between hardiness and academic achievement of high

- school students in Gorgan, *2nd National Conference on New Approaches to Education and Research, Mahmoud Abad, Mahmoudabad Education & Education Faculty, Mahmoudabad.* 1-10.
10. Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30, 79-90.
 11. Goulart, P., & Bedi, A. S. (2017). Interest in school and educational success in Portugal. *The Journal of Educational Research*, 110(6), 589-603.
 12. Gummadam, P., Pittman, L. D., & Ioffe, M. (2016). School belonging, ethnic identity, and psychological adjustment among ethnic minority college students. *The Journal of Experimental Education*, 84(2), 289-306.
 13. Hatchel, T., & Marx, R. (2018). Understanding intersectionality and resiliency among transgender adolescents: exploring pathways among peer victimization, school belonging, and drug use. *International journal of environmental research and public health*, 15(6), 1289.
 14. Shafai, S., Kalantari, F. (2016). Relationship between feeling of belonging to the school and the educational and occupational planning of high school students in the second period of the city of Dasht, *Third National Conference on Psychology and Education, Shadegan, Islamic Azad University, Shadegan Branch.* 1-8.
 15. Kauffman, H. (2015). A review of predictive factors of student success in and satisfaction with online learning. *Research in Learning Technology*, 23. 1-11.
 16. Ma, X. (2003). Sense of belonging to school: Can schools make a difference? *The Journal of Educational Research*, 96(6), 340-349.
 17. Moffa, K., Dowdy, E., & Furlong, M. J. (2018). Does Including School Belonging Measures Enhance Complete Mental Health Screening in Schools First Edition, Leiden, *Brill Sense Publisher.*
 18. Napoli, M., Marsiglia, F. F., & Kulis, S. (2003). Sense of belonging in school as a protective factor against drug abuse among Native American urban adolescents. *Journal of Social Work Practice in the Addictions*, 3(2), 25-41.
 19. O'Connor Jr, J. R., Butcher, J. T., & Titus, F. (2019). The Importance of Understanding the Challenges of African American Male Students: Setting the Foundation for Future Educational Success. In *Overcoming Challenges and Creating Opportunity for African American Male Students*, First Edition, Pennsylvania, *igi-global Publisher.*
 20. Sánchez, B., Colón, Y., & Esparza, P. (2005). The role of sense of school belonging and gender in the academic adjustment of Latino adolescents. *Journal of youth and Adolescence*, 34(6), 619-628.
 21. Sims, J., & Coley, R. L. (2019). Variations in links between educational success and health: Implications for enduring health

- disparities. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 25(1), 32.
22. Shannon, S., Breslin, G., Haughey, T., Sarju, N., Neill, D., Lawlor, M., & Leavey, G. (2019). Predicting Student-Athlete and Non-Athletes' Intentions to Self-Manage Mental Health: Testing an Integrated Behaviour Change Model. *Mental Health & Prevention*, 13, 92-99.
23. Soulliard, Z. A., Kauffman, A. A., Fitterman-Harris, H. F., Perry, J. E., & Ross, M. J. (2019). Examining positive body image, sport confidence, flow state, and subjective performance among student athletes and non-athletes. *Body image*, 28, 93-100.
24. Tarabini, A., Curran, M., Montes, A., & Parcerisa, L. (2018). The politics of educational success: a realist evaluation of early school leaving policies in Catalonia (Spain). *Critical Studies in Education*, 59(3), 364-381.
25. Welles, T. L. (2010). An analysis of the academic success inventory for college students. PhD Dissertation, the Florida state university.
26. Won, S., Wolters, C. A., & Mueller, S. A. (2018). Sense of belonging and self-regulated learning: Testing achievement goals as mediators. *The Journal of Experimental Education*, 86(3), 402-418.
27. Xie, H., & Xiao, H. (2018). Analysis on the Relationship between School Belonging and Learning Burnout of University Students. *2nd International Conference on Management, Education and Social Science*. Atlantis Press. 1-7.
28. Zaghbi, S., Amirpour, S., Shahi, M. (2014). Psychometric Properties of the Revised Degree of Academic Hardiness, *Second National Conference on Psychology and Behavioral Sciences, Tehran, Narcish Information Institute*. 1-12.

ارجاع دهی

یزدانپور مهلا، برقی مقدم جعفر، میرصمدی حسام‌الدین. ارتباط احساس تعلق به مدرسه و موفقیت تحصیلی در دانش آموزان ورزشکار: بررسی نقش میانجی گری سرسختی تحصیلی. مطالعات روان‌شناسی ورزشی. پاییز ۱۳۹۸؛ ۸(۲۹): ۱۲۳-۳۶. شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2019.7264.1773

Yazdanpour M, Barghi Moghadam J, Mirsamadi H. Relationship between the Sense of School Belonging and the Academic Achievement in the Student Athletes with the Role of Mediocrity of Academic Excellence. *Sport psychology Studies*. Fall 2019; 8(29): 123-36. (In Persian). DOI: 10.22089/spsyj.2019.7264.1773

Relationship between the Sense of School Belonging and the Academic Achievement in the Student Athletes with the Role of Mediocrity of Academic Excellence

M. Yazdanpour¹, J. Barghi Moghadam², H. Mirsamadi³

Received: 2019/04/09 Accepted: 2019/07/07

Abstract

The purpose of this study was to determine the Relationship between the feeling of belonging to the school and the academic achievement of athlete students with the role of mediocrity of academic excellence. The method research was applied and descriptive-correlational. The statistical population of the study was all students who participated in the thirty sixth student national sport competitions in the city of Qom. Data was gathered by field and using a questionnaire. The results showed that the feeling of belonging to the school does not improve the academic achievement of athletic students. The results showed that academic stiffness has a mediating role between the feeling of belonging to the school and the academic achievement of athletes' students. Regarding the results, it was found that academic achievement of athlete students' needs to improve academic excellence. Therefore, fitting the students' sport environment to improve their academic hardiness can facilitate academic achievement.

Key words: Belonging to School, Academic Achievement, Academic Excellence, Athletes

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Email: mahlayazdanpour2019@gmail.com
2. Email: barghi@iaut.ac.ir
3. Email: hesammirsamadi69@gmail.com